

С Т А Н О В И Щ Е

от проф. д-р Стоян Ганчев Лалчев, дм, член на научно жури съгласно заповед на Ректора на МУ- Плевен № 1605 от 03.07.2018 г. в конкурс за заемане на академична длъжност „професор“ по професионално направление 7.1. Медицина, Научна специалност „Генетика“ (обявен в ДВ, бр.36 от 27.04.2018г.) към Катедрата „Микробиология, вирусология и медицинска генетика“, Факултет „Фармация“, на МУ- Плевен, за нуждите на Лаборатория по медицинска генетика на УМБАЛ „Д-р Г. Странски“ ЕАД, Плевен.

Единствен кандидат в конкурса е доцент д-р Катя Стефанова Ковачева, дм понастоящем ръководител на Сектор медицинска генетика към катедрата.

Доц. д-р Катя Ковачева завършва медицинското си образование във ВМИ Плевен през 1984 г. Първоначално работи като ординатор в генетичния консултативен център, а от 1995 г. е асистент по медицинска генетика. Последователно израства до старши и главен асистент и е хабилитирана за доцент в 2012 г. През 2010 година успешно защитава кандидатска дисертация. Има специалност по медицинска генетика от 1993 г. От м. 02. 2017 г е ръководител на Сектор „Медицинска генетика“ МУ-Плевен и началник на Лабораторията по Медицинска генетика, към УМБАЛ „Д-р Георги Странски“ ЕАД, Плевен.

Научно-изследователска дейност

За участие в конкурса доцент Ковачева е представила общ списък от 83 публикации в наши и международни списания. От тях: един автореферат на дисертационен труд, една самостоятелна монография "Вродени аномалии. Клинико-дисморфологични и генетични проблеми". Плевен; ИЦ МУ-Плевен; 2016 (ISBN 978-956-756-189-2)" и съавторства в 7 глави от книги, учебници и учебни помагала. От всички публикации 7 са свързани с дисертацията ѝ, а 8 с монографичния труд. От публикациите: 10 са в чужди списания, 6 са с пълен текст и библиография в научни сборници. Самостоятелен или първи автор е в 29 (39%) от публикациите. След хабилитацията ѝ за доцент са общо 23 научни труда, от тях 1 монография, 1 глава от книга и 21 публикации (включително 2 под печат).

Общият импакт фактор на всички нейни публикации е - 49,979, като този от публикации е 10,975, а от резюмета в международни списания - 39,004.

Цитиранията на публикациите ѝ са общо - 130 (72 в чужди и 58 в български списания).

Научните интереси на доцент Ковачева са в няколко основни и взаимно допълващи се направления:

- Вродени аномалии – честота, етиология, скрининг, диагноза и профилактика;
- Медико-генетично консултиране при вродена и наследствена патология;
- Генетични фактори за тромбофилия – значение при различен вид патология (съдова, репродуктивни неудачи, злокачествени заболявания и др.);
- Генетични фактори за женски и мъжки инфертилитет (стерилитет и неуспешни бременности): диагноза, генетично консултиране и профилактика
- Онкогенетика – генетични фактори и злокачествени заболявания: онкохематологични заболявания, рак на гърдата;
- LLL (Life Long Learning) система за обучение на лекари и студенти в областта на храненето;

По-главните приноси с научно-приложно значение от представените публикации по конкурса могат да се обобщят както следва:

- Оригинален принос с теоретично и практично значение е въведения интегрален подход за диагностика, регистрация, проследяване и профилактика на вродените аномалии (ВА) и разработване на регистър за Плевенски регион. На базата на 25-годишен период от популационно-базирано проучване е установена честотата, характеристиката и етиологията на ВА в региона. Проследена е динамиката на тези показатели в зависимост от различни фактори, включително прилагането на предродов скрининг.
- С използване на оригинален вариант на комплексен клинично-дисморфологичен подход и колаборация на различни клиницисти се постига поставяне на точна диагноза и изясняване етиологията на ВА. Описани са редки аномалии, което е принос за нашата страна и световната литература.
- Своеобразна положителна оценка на разработения регистър е приемането му за пълноправен член на европейската програма ЕВРОКАТ.
- Определен принос за практиката са описаните особености на генетичното консултиране при различни групи ВА, значението на фамилия регистър на ВА, като основа за активно генетично консултиране и профилактика при планирани бременности.
- Ценни данни са получени при многостранните проучвания на ролята на най-чести тромбофилични генетични фактори (FVL, FII 20210G>A, PLA1/A2, MTHFR 677 C>T и PAI 4G/4G) при пациенти със съдова патология (дълбоки венозни тромбози/белодробен тромбоемболизъм), репродуктивни неблагоприятия и миелопролиферативни заболявания (есенциална тромбоцитемия и полицитемия вера)
- Несъмнено значение за практиката имат проучванията на ролята на генетичните нарушения при женския и мъжки инфертилитет, както и ролята на цитогенетични маркери при оценка на прогнозата и избор на терапия при онкохематологични заболявания.
- Несъмнено значение за преподаването при лекари и студенти има разработената в международна колаборация с европейски партньори web-базирана система за обучение по клинично хранене.

Научна активност

Освен публикационната активност анализирана по-горе, доцент Ковачева има и редица други приноси в научната сфера. Тя участва активно в популяризирането на резултатите от научните си проучвания на наши и международни форуми.

Тя има общо 122 участия в международни и национални конгреси и конференции – 39 в чужбина и 83 у нас, от които 46 са с международно участие.

Доцент Ковачева има значителен опит от разработването на научни проекти. В периода 2003 – 2017 г. тя е участвала в 19 проекта финансирани от научния фонд на МУ-Плевен. Освен това тя е участвала в 2 международни проекта по Европейската програма „Леонардо да Винчи“. Член е на 4 научни дружества у нас - Българско Дружество по Генетика и Геномика на Човека, Българско Дружество по Акушерство и гинекология, Българска Асоциация по Неонатология, Българска Педиатрична Асоциация и Европейско дружество по генетика на човека. Възлагаани са й рецензии на научни проекти и статии. Участвувала е в състава на пет научни журита за избор на докторанти и за присъждане на академични длъжности.

Учебно-преподавателска дейност

Доцент Ковачева има значителен, повече от 20 години преподавателски опит. За последните три академични години е реализирала общо 782 часа учебна натовареност (средногодишно-260 ч), резултат от преподаване по медицинска генетика (лекции и упражнения) и изпити на студенти медици (български и англоговорящи), магистри - мед.сестри и акушерки и мед.лаборанти от медицинския колеж. Владее и използва английски и руски език. Като дългогодишен преподавател е участвала в разработването на учебни програми, тестове и други учебни материали за по-горните групи студенти. Високо трябва да се оцени участието ѝ в авторски колектив с международно участие по разработването на уеб базирана система за продължително обучение на лекари и студенти в областта на храненето- 1 учебник и 4 ръководства в голямата си част на английски. С богатия си професионален опит се включва и в СДО обучението, подготовката и израстването на по-младите асистенти, биолози и лаборанти. Оказвала е методична помощ на докторанти и специализанти. Научен ръководител е на двама докторанти, разработващи дисертации. Всичко това я представя като изграден преподавател с много добър педагогически опит.

Диагностично-консултативна и експертна дейност

Освен интензивната преподавателска и научна работа по достойнство следва да се оцени и диагностично-консултативната и експертна работа на доцент Ковачева. От 1995 г. е ангажирана с работата на генетичната лаборатория първоначално като изпълнител, а понастоящем е неин ръководител. Пряко е ангажирана с генетичното консултиране на рискови семейства с родени дисморфични деца, репродуктивни неблагоприятия и друга наследствена патология. Активно се включва във въвеждането на биохимичен скрининг при бременните за оценка на риска за някои хромозомни болести и дефекти на невралната тръба. Ежегодно лабораторията обхваща в скрининга средно по 2000 бременни жени. Доц. Ковачева е утвърден специалист-клиничен генетик и консултант в областта на клиничната дисморфология. В тази насока високо следва да се оцени работата ѝ по въвеждането на регионален регистър на вродените аномалии още през 1995 г. и понастоящем включен в европейската програма Еврокат.

Заключение

От по-горе изложеното е видно, че Доцент Катя Ковачева е изграден изследовател със стойностни научни и научно-приложни приноси в областта на медицинската генетика. Притежава много добър опит в преподаването на студенти и специализанти и е пряко ангажирана с практическа диагностична дейност. Тя отговаря на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в РБ и Правилника за приложение му в МУ-Плевен по отношение на количество и качество на научната продукция и педагогическа дейност. Това ми дава основание убедено да препоръчам на научното жури да гласува положително за присъждане на *доцент д-р Катя Стефанова Ковачева, д.м. академичната длъжност "професор" по генетика.*

20.08.2018г.

Изготвил становището:

(Проф. д-р Стоян Лалчев, д.м.)